

Beleidsplan 2018-2020

Molenstichting Midden- en Oost-Groningen



De Noordstar met de Molenshuur

1. Inleiding

De Molenstichting Midden- en Oost-Groningen (MSMOG) is opgericht op 27 maart 2015 uit een fusie tussen de Slochter Molenstichting en de Molenstichting Oldambt en is gevestigd in de nieuw gevormde gemeente Midden Groningen.

De molenstichting is juridisch eigenaar van 10 grote (6 polder- en 4 korenmolens), 2 kleine molens (paaltjasker en weidemolen), een molenshuur en een motorhuisje. Onze molens staan in het beheergebied van het waterschap Hunze en Aa's, gevestigd te Veendam en zijn verdeeld over de gemeenten Midden-Groningen (9) en Oldambt (3) en worden door ons volledig beheerd en beschouwd als behoud van het cultureel erfgoed van Nederland.

2. Termijn van het beleidsplan

Voor dit beleidsplan is gekozen voor een gebruikelijke termijn van drie jaar – 2018-2020. Dit is een periode die goed is te overzien voor de lopende en toekomstige activiteiten van de molenstichting.

3. Missie, visie en strategie

De molenstichting is in 2015 ontstaan door een fusie tussen de Slochter molenstichting en de molenstichting Oldambt. Beide molenstichtingen werkten vrijwel op dezelfde wijze en maakten gebruik van dezelfde mensen. De financiële administratie werd door hetzelfde bedrijf uitgevoerd en de technisch adviseur was voor beide stichtingen dezelfde persoon. Door samenvoeging van beide stichtingen werd een besparing bereikt van kosten en manuren. Na een jaar bleek echter dat technisch adviseur steeds minder uren tot zijn beschikking kreeg van zijn werkgever voor de molenstichting. De uren moesten worden opgevuld door de Technische Commissie van de molenstichting. In 2017 bleek dat dit niet meer op te brengen was door de (vrijwillige) commissieleden. Eind 2017 werd besloten dat er een technisch adviseur moest worden ingehuurd om de voorbereiding en begeleiding van de resterende onderhoudswerken nog in 2018 uit te kunnen voeren. De extra kosten hiervan komen gedeeltelijk voor rekening van de molenstichting.

De molenstichting heeft het voornemen op langere termijn een POM organisatie te worden. Dit is een Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud die minimaal 20 monumenten in beheer heeft. Om dit te bereiken dient het monumentenbezit van de stichting te worden uitgebreid. De opzet is ook om molens over te nemen van moleneigenaren die hun molens willen afstoten. Met de gemeente Oldambt zijn gesprekken gevoerd omtrent de overname van 4 molens. Er is een afkoopsom berekend en voorgesteld aan de gemeente voor de overname van de molens. De gemeente is niet op het voorstel ingegaan.

4. Doelstelling

De molenstichting beoogt:

- a. Het bevorderen van het in standhouden van molens en erfgoed in Midden- en Oost-Groningen;

- b. Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

5. Strategie

De doelstelling zal worden nagestreefd door:

- a. De molens en bijgebouwen met ondergrond in eigendom, beheer en onderhoud te doen overgaan naar de stichting of in ieder geval te proberen over te laten gaan
- b. Het doen herstellen en zo mogelijk in permanente maalvaardige toestand houden van deze molens;
- c. Het aanwenden van alle verdere wettige middelen, die het doel van de stichting bevorderen of kunnen bevorderen.

6. Missie

Huidige situatie

Instandhouding molens

Voor de instandhouding van onze 10 molens wordt gewerkt met een 6 jaren schema die door het rijk met 60% wordt gesubsidieerd. De huidige BRIM meerjarenplannen lopen van 2013 tot en met 2018. In 2018 worden nog vele onderhoudswerken aan de molens uitgevoerd.

Bezoek aan de molen

De 12 molens worden jaarlijks door meer dan 3000 personen (ook uit het buitenland) bezocht. Ieder jaar komen honderden scholieren de molens bezoeken in het kader van hun lesprogramma "Verken je Omgeving" van het Aletta Jacobs College en komen scholieren van het basisonderwijs naar de molens in de gemeente Midden Groningen, mede ondersteund door Erfgoedpartners Groningen. Het bezoek van scholen aan molens willen we stimuleren.

Ook worden molens (o.a. Entreprijs te Kolham) gebruikt voor nieuwe-Nederlanders in het kader van inburgeringprogramma's om uitleg te geven over het ontstaan van Nederland en de belangrijke rol van molens hierin.

Motorhuisje te Overschild

Momenteel wordt aan het herstel en de aanschaf van een originele Brons motor van het motorhuisje bij de molen Windlust te Overschild gewerkt om daarmee een koppel stenen onder in de molen bij windstilte te laten draaien en de molen geschikt te maken voor educatie en bevorderen van bezoekers.



Molenbiotoop

In samenwerking met stichting Landschapsbeheer Groningen en het Groninger Molenhuis wordt vanaf 2015 aandacht besteed aan de biotoop rond de molens om deze goed te laten functioneren. Rond de molens in Harkstede, Kolham, Slochteren en Noordbroek zijn de laatste jaren vele bomen gekapt en vervangen door lagere (fruit)bomen. Iedere 5 jaar wordt de molenbiotoop rond onze molens gecontroleerd.

Participeren in regionale en landelijke netwerken

De molenstichting houdt zich van gemeentelijke, provinciale en landelijke ontwikkelingen op de hoogte door bijeenkomsten te bezoeken, deel te nemen aan gemeenschappelijke activiteiten en zich permanent te laten informeren en documenteren.

Deelname aan belangrijke regionale en nationale activiteiten en het ontwikkelen van eigen activiteiten.

Communicatie en strategie

De MSMOG beschikt over een toegankelijke website (www.msmsg.nl) waarin de activiteiten dagelijks bijgehouden worden. Belangrijke punten van de communicatiestrategie zijn:

- Het organiseren van informele bijeenkomsten met alle vrijwilligers (bestuursleden, molenaars, molengidsen en molenvrienden) en met donateurs.
- Vrijwilligers laten participeren in commissies van de MSMOG.
- Het zorgdragen voor de uitgave van een nieuwsbrief voor o.a. donateurs – tweemaal per jaar.
- Het leveren van MSMOG artikelen aan de Zelfwichter, een kwartaalblad van het Groninger Molenhuis/Erfgoedpartners.
- Het periodiek publiceren van artikelen in dag- en week- en maandbladen en op social media zoals facebook.

7. Activiteiten van de organisatie

De molenstichting wil zich in de toekomst verzekeren van een organisatie die de molens in een kwalitatief goede staat kan houden, beschikt over ervaren molenaars en overige vrijwilligers en door een stevige maatschappelijke verankering met als uiteindelijk doel behoud van het cultureel erfgoed voor ons nageslacht. Een neven- of herbestemming van een molen kan een essentieel onderdeel zijn van de missie.

De molenstichting wil inspelen op de maatschappelijke trend om de molens een belangrijke functie te geven in de lokale gemeenschap en om dit cultureel erfgoed (voor het nageslacht) te bewaren. Daartoe wordt overleg gevoerd met maatschappelijke (dorps)kaders, de lokale overheden, molenaars, molengidsen en molenvrienden en met culturele organisaties. Het doel is om rondom iedere molen een groep mensen te verzamelen die samen met de molenaar allerlei (culturele) activiteiten organiseert, gericht op het stand in houden van de molen en een optimaal maatschappelijke gebruik ervan (oprichten en rol van een activiteitencie.). Hiertoe kan tevens een her- of nevenbestemming van een molen dienen.

De molenstichting heeft het voornemen de relatie met andere (erfgoed)organisaties in de sector recreatie en toerisme verder uit te breiden om de molens nog prominenter onder de aandacht van het publiek te brengen. Hierbij valt te denken aan het uitwerken van zgn. dorpsommetjes inclusief de molen. Een aanzet is reeds gegeven om een ommetje in Nieuw Scheemda te maken, in samenwerking met de dorpsgemeenschap van Nieuw Scheemda, Routebureau verbonden aan stichting Landschapsbeheer Groningen, Stichting Oude Groninger Kerken, waterschap Hunze en Aa's en de grondeigenaren, gevolgd door andere ommettes in Noordbroek, Overschild, Kolham en Slochteren. In ontwikkeling zijn eveneens fietsroutes die de deelnemers langs de molens leiden.

Jaarlijkse activiteiten

Activiteiten door molenaars en molengidsen:

- Openstelling van de molens tijdens nationale en regionale molendagen
- Bijzondere openstelling o.a. op aanvraag door groepen en bij het lopen van een ommetje
- Openstelling door medewerking aan fietstochten
- Openstelling tijdens activiteiten in dorpen
- Regelmatig openstelling van molens voor bezoekend publiek



Bestuursactiviteiten

- Het houden van presentaties over het eigen molenbezit en stichtingsactiviteiten
- Het continueren van het erfgoedbeleid na de gemeentelijke herindeling
- Het organiseren van een informele bijeenkomst voor nieuwe raadsleden en beleidsmedewerkers van de nieuwe gemeente; periodiek overleg met gemeenten
- De molens van de molenstichting zo breed mogelijk onder aandacht van de bevolking brengen door folders en ander media
- Goede contacten onderhouden met de burens van de molens
- Onze QR code staat o.a. op een informatiebord bij de Fraeylemamolen aan de Groene Dijk in Slochteren. Bezitters van een mobiele telefoon of tablet surfen hiermee rechtstreeks naar onze website www.msmog.nl
- Het geven van interviews en persberichten aan diverse media, ook voor activiteiten rondom de molens.
- Het zoeken en benutten van subsidiemogelijkheden voor activiteiten en werkzaamheden aan molens

Opleiden van vrijwillige molenaars

- Het beschikbaar stellen van molens voor de opleiding van vrijwillige molenaars
- Het vergoeden van de kosten van de opleiding van de vrijwillige molenaars in opleiding, mits zij zich verbinden aan de molenstichting voor 5 jaren.

Eénmalige activiteiten

- Een vrij toegankelijke toegang realiseren vanaf de openbare weg naar enkele molens.
- Rondom de molens ruimte realiseren voor activiteiten, (groot) onderhoud en restauraties.
- In de molens zorgen voor een veilige toegang voor vrijwilligers en bezoekers.
- In de molens elektriciteitsaansluitingen realiseren voor verlichting, werkzaamheden en gebruik van audiovisuele middelen.
- Enkele borden ter aanduiding van de molens laten plaatsen in de omgeving
- Aanbrengen van de QR codes bij de molens voor informatie over de molens
- Het laten herstellen van aardbevingsschade aan de molens
- De molens te laten versterken om de aardbevingsschade te beperken.
- Het opstellen van een auto- en fiets- en wandelroutes langs onze molens.

Groot onderhoud en restauraties van molens

Een molen heeft ondanks regelmatig onderhoud periodiek groot onderhoud en/of restauratie nodig.

Groot onderhoud

De molens hebben af en toe ook groot onderhoud nodig, waarbij er grotere onderdelen van molens moeten worden vervangen. Hiervoor worden aparte projecten opgezet om dit te financieren en worden subsidies van De Hollandsche Molen, de provincie Groningen, het Rijk en fondsen gevraagd.

Molenrestauraties

De deelbare molenroeden van de Groote Poldermolen in Slochteren worden i.v.m. breekrisico's in 2018 vervangen door traditionele roeden op kosten van het rijk.

Voor de poldermolen de Westerse molen in Nieuw Scheemda wordt begin 2018 een restauratieplan opgesteld om de voeghouten van de molen te vervangen. Dit zijn de zware balken onder de molenkap. Hiervoor moet de kap van de molen worden getild door een grote kraan, de balken worden vervangen en de kap vervolgens weer op de molen worden getild. Er moet een tijdelijk toegangspad worden gerealiseerd om de kraan via grasland naar de molen te kunnen transporteren. Dit is een omvangrijk project dat door middel van een restauratie moet worden gerealiseerd. Hiervoor worden subsidies van de provincie Groningen en diverse fondsen gevraagd.



Westerse molen

Overname van molens van andere moleneigenaren.

De molenstichting wil molens van andere moleneigenaren overnemen indien er voldoende financiën beschikbaar zijn om de molens goed te kunnen onderhouden en eventueel te restaureren. Bovendien moeten er concrete afspraken worden gemaakt over administratieve ondersteuning en de kosten van voorbereiding en begeleiding van het onderhoud en restauraties van de molens. De overname van molens mag niet ten koste gaan van de exploitatie van de eigen molens.

8. Organisatie

Gegevens van de molenstichting:

Kvk nummer: 41009642

RSIN nummer: 806104296

Bankrekeningnummer: NL56 RABO 0350 0555 08

De molenstichting heeft de ANBI status sinds 2012

Adres van de molenstichting

Algemeen emailadres: secretaris@msmog.nl

Postadres van de molenstichting: Noorderholt 2, 9628 BW Siddeburen

Telefoonnummer secretaris: 0654656573

De molenstichting maakt gebruik van de molenshuur Molenlaan 3 te Noordbroek voor bijeenkomsten en ontmoetingen. De molenshuur kan tegen vergoeding ook gebruikt worden door derden.

9. Bestuur

Momenteel bestaat het bestuur van de molenstichting uit 6 leden met diverse portefeuilles.

Dagelijks bestuursleden:

- Voorzitter: de heer J.R. (Reint) Huizenga sinds 2014, lid van de Commissie PR en Communicatie.
- Secretaris: de heer H. (Harry) Westerhof sinds 2012, beheert het privacy-, informatie- en beveiligingsbeleid
- Penningmeester: de heer M.H. (Mario) Post sinds 2015.

Algemene bestuursleden:

- de heer G.J. (Grieto) de Vries sinds 2015, secretaris van de Technische Commissie en trekker van de Archief en Historische Commissie
- de heer T. (Tjip) Douwstra sinds 2017 namens het Waterschap Hunze en Aa's en is voorzitter van de Technische Commissie.
- de heer B (Bert) Steenhuizen sinds 2017, voorzitter van de Commissie PR en Communicatie.

Uitbreiding van het bestuur

De molenstichting wil het bestuur nog uitbreiden met minimaal één lid die contacten heeft bij financiële instellingen, stichtingen, subsidiegevers en bedrijven.

Het bestuur hanteert de Governance Code Cultuur en tracht dit zo goed mogelijk uit te voeren.

Bijeenkomsten vinden plaats in de Molenshuur te Noordbroek.

10. Werknemers/ vrijwilligers

De molenstichting maakt voor het laten draaien en ontvangen van bezoekers gebruik van 15 molenaars en 3 molengidsen. Het streven is op elke molen twee molenaars te hebben of een molenaar en een molengids

Binnen de molenstichting zijn 4 actieve commissies werkzaam, die door vrijwilligers worden gerund:

- Commissie PR en communicatie voor de website en publiciteit van de activiteiten
- Kascommissie die jaarlijks de financiële administratie van de molenstichting controleert
- Technische Commissie die het onderhoud en restauratie van de molens regelt
- Commissie Historie om de geschiedenis van de molens van de stichting in kaart te brengen.

Voorts zijn er nog 15 vrijwilligers werkzaam voor allerlei klussen binnen de stichting.

De molenstichting wil nog twee aanvullende commissies instellen nl. een activiteitencommissie en een financiële commissie.

Vrijwilligerscontracten

Met alle vrijwilligers is een contract afgesloten volgens het separaat geschreven "Vrijwilligersbeleid" van de MSMOG. Periodiek zal met alle vrijwilligers (collectief of op individuele basis) overleg plaatsvinden.

Externe dienstverlening

De molenstichting maakt gebruik van de diensten van De Jong ADW voor de financiële administratie en Wieringa Molenbouwadvies voor de voorbereiding en begeleiding van de werkzaamheden aan de molens ter ondersteuning van de Technische Commissie.

11. Financiën

Subsidies

De molenstichting wordt gesubsidieerd door de gemeenten Midden-Groningen en Oldambt en het waterschap Hunze en Aa's. Daarnaast maakt de molenstichting gebruik van subsidies van het rijk voor de instandhouding van de molens en van subsidies van de provincie en fondsen voor noodzakelijke restauraties. Periodiek vindt hierover overleg plaats met de subsidiegevers zoals gemeenten, waterschap, fondsen, e.a.

Sponsoring

De molenstichting wil actief sponsors zoeken onder bedrijven in Midden-Groningen. Voor de sponsoring door bedrijven in Midden-Groningen wordt een bestuurslid met expertise op dit gebied gezocht.

Donateurs

De molenstichting heeft al sinds jaren de financiële steun van vele donateurs. De molenstichting gaat de komende jaren actief nieuwe donateurs werven onder de bezoekers van de molens.

12. Het werven van gelden

Werven van donateurs en sponsoren

Actief zullen de komende jaren meer donateurs en sponsoren geworven worden om de teruglopende subsidies te compenseren. Bezoekers van de molens zullen om een vrije gift gevraagd worden.

Verlaging van de subsidies van het rijk.

In de periode 2019-2024 wordt er door het rijk per monumentale molen maximaal 50% van € 60.000 gesubsidieerd voor de instandhouding van de molen. Jaarlijks worden er voorschotten verstrekt. Voor de instandhouding is er per monumentale molen in een periode van 6 jaar € 30.000 aan eigen bijdrage nodig. Dit is € 10.000 per molen meer dan in de huidige periode 2013-2018.

13. Beheer en besteding van het vermogen

De molenstichting heeft vermogen nodig voor noodzakelijke eigen bijdragen in het groot onderhoud en restauraties van de 12 molens, tekorten op de jaarlijkse begrotingen en als buffer voor tegenvallende subsidies.

Bijlage I SWOT analyse molenstichting 2015-2017*Voordelen*

- Goede onderlinge sfeer tussen bestuursleden, commissieleden, molenaars, molengidsen en molenvrienden.
- Stichting wordt beschouwd als een middelgrote monumentenorganisatie.

Nadelen

- De 12 molens zijn verspreid over een groot gebied en twee gemeenten, waardoor er op 10 locaties molens staan.
- Vele extra werkzaamheden door terugloop van de werkzaamheden van de technisch adviseur van het waterschap
- De leden van de Technische Commissie hebben externe hulp nodig voor de voorbereiding en begeleiding van de onderhoudswerkzaamheden aan de 10 monumentale molens
- De molenstichting heeft nog te weinig monumenten om in aanmerking te komen voor een POM (Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud)

Kansen

- Regelmatige publiciteit over de activiteiten van de molenstichting geven kansen voor meer bezoekers bij de molens
- Molens als cultureel erfgoed geven de molenstichting een krachtige basis bij verzoeken om subsidies voor de molens.
- De molenaars van de Nederlandse molens worden door de UNESCO erkend als cultureel erfgoed.
- De rapporten van de molentoeekomst van De Hollandsche Molen bieden mogelijkheden om de organisatie van de molenstichting verder te professionaliseren.

Bedreigingen

- Terugloop van een aantal molenaars vanwege hun gemiddeld hoge leeftijd.
- Beperkte toename van vrijwillige molenaars en molengidsen.
- Terugloop van gemeentelijke en rijkssubsidies voor de instandhouding van de molens.

Er zijn beperkt subsidies beschikbaar voor het groot onderhoud aan de molens, terwijl dit erg noodzakelijk is. Bij het ontbreken van subsidies voor groot onderhoud moet worden gewacht tot een minimaal bedrag voor de restauratie van een molen. Een groot gedeelte van de exploitatiekosten wordt jaarlijks bijgedragen door de gemeenten Midden-Groningen en Oldambt en het waterschap Hunze en Aa's.

SMART aanpak

De molenstichting wil werken met een SMART aanpak voor de uitvoering van activiteiten. Dit betekent dat de activiteiten Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden zijn.

Bijlage II De molens van de molenstichting:**Fraeylemolen***Type molen: 8-kante grondzeiler*Groenedijk 2A
9621 TL Slochteren**De Noordstar***Type molen: 8-kante stellingmolen*Molenlaan 3
9635 TB Noordbroek**Grootepoldermolen***Type molen: 8-kante grondzeiler*Groenedijk 22A
9621 TL Slochteren**De Noordermolen***Type molen: 8-kante grondzeiler*Hamrik 2
9635 VC Noordbroek**De Ruiten***Type molen: 8-kante grondzeiler*Groenedijk 28A
9621 TL Slochteren**Westerse Molen***Type molen: 8-kante grondzeiler*Hamrikkerweg 18
9943 TB Nieuw-Scheemda**Entreprise***Type molen: 8-kante stellingmolen*Hoofdweg 90A
9615 AD Kolham**De Dellen***Type molen: 8-kante grondzeiler*Pastorieweg 2
9943 TG Nieuw-Scheemda**Stel's Molen***Type molen: 8-kante stellingmolen*Hamweg 2A
9617 AS Harkstede**Tjasker***Type molen: paaltjasker*Pastorieweg 2
9943 TG Nieuw-Scheemda**Bakkers Meulentje***Type molen: weidemolen*Groenedijk naast nr. 28A
9621 TL Slochteren**Windlust***Type molen: 8-kante stellingmolen*Kanaalweg 2
9625 PG Overschild